

לכבוד
נשיא המדינה, מר יצחק הרצוג
ראש ממשלת ישראל, מר בנימין נתניהו
שר החינוך, מר יואב קיש

אנו, חתני פרס נובל הישראלים החתומים מטה, מבקשים מכם לעצור את החקיקה המוצעת בדבר שינוי המבנה הניהולי של הספרייה הלאומית.

הספרייה הלאומית של מדינת ישראל היא המקום בו נאספים מזה 130 שנה אוצרות התרבות היקרים ביותר של העם היהודי ומדינת ישראל. לכל אורך השנים, כולל בימינו אנו, מופקדים בה ארכיונים וכתבים של מיטב החוקרים והיוצרים היהודיים, אוצרות המשמשים למחקר, לבנייה ולהנצחת ההיסטוריה של העם היהודי ומדינת ישראל לדורותיה.

הספרייה הלאומית מכילה כתבי יד של גדולי העם היהודי, כגון הרמב"ם, הגאון מווילנה והרב קוק. היא משמרת ארכיונים של גדולי היוצרים, כגון אחד העם, ש"י עגנון, אורי צבי גרינברג, ופרנץ קפקא, ורשומים בה למעלה מחמישה מיליון פרטי דפוס וארכיון. חוק הספרייה הלאומית שנחקק בשנת 2007 קבע כי הספרייה תהיה עצמאית לחלוטין, ומוסדות הספרייה נקבעו באופן שאינו מאפשר מינויים משיקולים פוליטיים. זאת על מנת לקבל החלטות מקצועיות לחלוטין באשר לאוצרות הרוח של כל חלקי העם ותושבי המדינה.

ראוי לציין כי האוניברסיטה העברית, שכל אוצרות הספרייה הלאומית דהיום היו בבעלותה, הסכימה להשאיל לספרייה הלאומית כמעט את כל אוצרותיה, לאור הסתמכות ברורה על החוק שקיבע את עצמאות הספרייה.

לאחרונה שמענו על הצעתו של שר החינוך לשנות את חוק הספרייה הלאומית, באופן שיקנה לשר שליטה בדירקטוריון הספרייה, ונחרדנו, כולנו כאחד, לנוכח החרב המונפת על עצמאותה של הספרייה הלאומית ועל יכולתה להמשיך ולמלא את תפקידה הלאומי. למרבה התדהמה, הצעת החוק הועלתה מבלי שהדבר נדון תחילה עם האוניברסיטה העברית, בעלת האוצרות, ועם הספרייה הלאומית, שומרת האוצרות.

הפגיעה בספרייה הלאומית היא פגיעה בכולנו, כמקשה אחת. התערבות פוליטית במוסד לאומי, היסטורי ותרבותי כה חשוב הופכת אותו לכדור משחק במגרש הפוליטי. בכל שנות קיומה של הספרייה הלאומית, מהמוסדות הלאומיים החשובים ביותר של מדינת ישראל, תפקדה הספרייה ללא כל הטיה פוליטית או התערבות של השלטון המתחלף תדיר. לאורך ההיסטוריה של מדינת ישראל, מעולם, עד לימים אלו, לא עלה על דעת המדינאים והמחוקקים הרבים, שנתנו דעתם לספרייה, לפגוע בעצמאותה הכה חיונית ובמקצועיותה. זאת, על מנת לאפשר לה להיות שייכת לכל העם.

עתה, אנו עדים לאיום ממשי המרחף על אופייה העצמאי של הספרייה הלאומית ואנו חרדים מפני הפיכתה לכלי שרת בידי השלטון.

התגובות להתערבות שלטונית זו לא מאחרות לבוא. תורמים של הספרייה – של אוצרות וכספים כאחד – כבר הודיעו כי יקפידו או ישקלו להקפיא את תרומותיהם.

אנו דואגים דאגה עמוקה לעצם המשך קיומה של הספרייה. זאת ועוד: אנו חוששים שצעד זה הוא הסנונית המבשרת פגיעה מכוונת וקשה באקדמיה הישראלית. בעקבותיו עלולים להינקט צעדים נוספים שיפגעו בחופש האקדמי על מגוון מרכיביו. מהלכים אלה עלולים להמיט אסון על המצוינות של האקדמיה הישראלית, והם עלולים לפגוע קשות בידע ובמחקר בישראל – דבר שיפגע קשות בביטחון המדינה, בכלכלתה ובחוסנה.

על החתום,

חתני פרס נובל:

פרופ' אברהם הרשקו, חתן פרס נובל לכימיה לשנת 2004
פרופ' אריה ורשל, חתן פרס נובל לכימיה לשנת 2013
פרופ' עדה יונת, כלת פרס נובל לכימיה לשנת 2009
פרופ' דניאל כהנמן, חתן פרס נובל לכלכלה לשנת 2002
פרופ' מיכאל לויט, חתן פרס נובל לכימיה לשנת 2013
פרופ' אהרן צ'חנובר, חתן פרס נובל לכימיה לשנת 2004
פרופ' רוג'ר קורנברג, חתן פרס נובל לכימיה לשנת 2006